

Studies, la qual cosa situa els estudis de la nostra llengua i la nostra cultura amb personalitat pròpia al costat dels de les altres dues cultures romàniques peninsulars.

L'obra de Peers com a catalanòfil té un valor estimable i el seu nom perdurará en un lloc destacat entre els erudits estrangers que han estudiat la nostra cultura. Tanmateix, en analitzar la seva figura, allò que més ens atrau és la seva sincera amistat. La nostra erudició trobarà a faltar un col·laborador il·lustre. Els catalans que l'hem conegut, bé personalment, bé a través la seva obra, sentim, davant la mort d'E. Allison Peers, l'esgarrifança, el dol autèntic per la pèrdua d'un autèntic amic. — J. CARBONELL.

Estudis sobre Joan de Rocatallada. — La senyora Jeanne Bignami-Odier acaba de publicar un llibre,¹ dividit en tres parts, que s'ocupa de la biografia, les obres i la bibliografia de Joan de Rocatallada. La part més extensa és la segona, que comprèn més dels dos terços de l'estudi, i consisteix en una anàlisi dels escrits d'aquest visionari: el comentari a l'Oracle de Ciril *Liber secretorum eventuum*, el comentari a la profecia *Veh mundo in centum annis*, el *Liber Ostensor*, el *Vade mecum in tribulatione*, les lletres, etc. Cada una d'aquestes anàlisis va acompanyada d'una relació de les fonts esmentades per Rocatallada, amb llur identificació i indicació dels exemplars manuscrits o impresos que se'n coneixen. En les conclusions, Bignami-Odier s'ocupa de la influència de Joan de Rocatallada a Catalunya, especialment sobre Francesc Eiximenis. En la bibliografia esmenta obres recents d'autors catalans, relacionades amb el seu tema, com les de J. Carreras i Artau i el P. M. Batllori sobre Arnau de Vilanova, les de l'autor d'aquesta nota sobre profecies i sobre Francesc Eiximenis, i la molt coneguda del P. Pou i Martí, *Visionarios, beguinos y fraticelos catalanes*, que posa amplemet a contribució. — PÈRE BOHIGAS.

La «Divina Comèdia» en català. — L'Editorial Alpha ha publicat aquest any 1953 el tercer volum de *La Divina Comèdia* en la versió d'En Josep Maria de Sagarra, la qual ja havia estat estampada en edició de bibliòfil no fa gaires anys. Aquesta obra inicia les versions de «Clàssics de tots els temps» que la dita editorial es proposa de fer aparèixer, presentades en volums sobris i normalment assequibles. El gran poema de Dant havia estat traduït altres vegades a la nostra llengua: en el segle XV la posava en versos catalans N'Andreu Febrer; en el nostre comptem amb els trasllats d'En Verdaguer i Callís (1921, inacabat), i del marquès de Balanzó (1923-24). La versió d'En Verdaguer i Callís és en decasíl·labs blancs, les altres dues són en tercines com a l'original. La més notable diferència entre la recent traducció d'En Sagarra i les precedents es deu a la personalitat, tan acusada, del poeta que ha emprès l'obra. En efecte, mentre els altres traductors, des d'En Febrer, s'esforçaven per una fidelitat poc menys que literal al text toscà, o bé s'asservien a l'època essent volgudament arcaïtzants, el poeta d'avui ha fet ús, per a la seva versió, del seu riquíssim vocabulari i ha estat no menys fidel al seu gust personal. La pròpia força, indeclinable, li ha donat una major llibertat en alguns punts, compensada per una fluïdesa i un ritme viu que no havien assolit els predecessors. Recordem que J. M. de Sagarra ja havia començat la seva versió de *La Divina Comèdia* cap a l'any 1934; posteriorment l'ha refeta per complet. El treball d'ara contrasta els quatre intents anteriors (comptant-hi el propi) i té un valor de compendi: en una simple confrontació s'hi nota la tria de solucions que, tot i encertant les més indicades, ajuda a comprendre l'actitud del traductor davant les complexes dificultats del gran text amb què s'enfrontava: un afany de tornar-lo, en català, gràfic i realista, amb els tons de la sàtira, l'allegoria i la teologia apassionats, tal com Dant el concebé a la seva època. El text català va acompanyat de l'original a peu de plana, i duu, després de cada cant,

1. JEANNE BIGNAMI-ODIER, *Études sur Jean de Roquetaillade (Iohannes de Rupescissa)*. Paris, Librairie Philosophique J. Vrin, 1952. 282 pàgs.

un vast comentari del mateix traductor, on recull, dins una singular forma narrativa, dades sobre persones, dates i citacions, seguint l'edició de la Societat Dantesca Italiana, tot compilant antics i moderns comentaristes. — OSVALD CARDONA.

Noves normes de prosòdia i ortografia castellanés. — El dia 29 de maig de 1952, unes modificacions referents a prosòdia i ortografia del castellà foren aprovades per l'Acadèmia de la Llengua¹, les quals entraren en vigor el dia 1 de setembre del mateix any. Caracteritzen aquestes normes el realisme davant els fets de llengua i un desig d'unificació i de simplificació. Encara que molt sovint els dos criteris esmentats s'entrecreuen, podem atribuir a l'esforç per acostar-se al sentit actual de la llengua les següents normes: l'admissió de formes com *periodo* (en realitat pronunciada sempre així, almenys a Espanya), juntament amb l'etimològica *período* (mantinguda pels hispanoamericans cultes); semblantment són admeses des d'ara les formes dobles *sanscrito sánscrito*, *metamorfosis metamórfosis*, *reemplazo reemplazo*, *reembolso reembolso*, i, per la mateixa raó, queda suprimit l'accent gràfic del primer element dels compostos (*decimoséptimo*, i no *décimoséptimo*), o dels verbs seguits de complements (*sabelotodo*, i no *sábelotodo*), després d'experimentar la universal pronunciació d'aquests conjunts. Realista és també la diversitat prosòdica que hom estableix per als verbs en *-iar*, els quals quedaran distribuïts des d'ara en tres grups: els que mantenen el hiatus (*enviar*, *yo envío*), els que tenen diftong (*limpiar*, *yo limpio*), i els que vacillen (*auxiliar*, *yo auxilio* o *auxílio*); per als darrers l'Acadèmia indicarà quina forma predomina en l'ús contemporani. Partint de mots que tenien ja dues grafies correctes (*seudo/pseudo*, el primer dels quals correspon a l'universal *salmo*; *neis/gneis*), des d'ara seran igualment admesos els parells *sicosis/psicosis* i *sicologia/psicologia*, *memotecnica/mnemotecnica*, i *nomo/gnomo*. La unificació gramatical que busquen les noves normes és evident en la condemna de les formes *antropofagia*, *disfagia*, *monodia*, *laringoscopia*, que seran substituïdes per les diftongades *antropofagia*, *disfagia*, *monodia*, *laringoscopia*, i, al contrari, però per la mateixa raó d'unificació, *nictalopia* serà substituïda per *nictalopía*. La tònica de la simplificació en les noves normes es veu amb la supressió de l'accent dels infinitius en *-air*, *-eir*, *-oir* (que ara s'escriuran *-air*, *-eir*, *-oir*), de les formes *fué*, *fuí*, *dió*, *vió* (que ara seran *fue*, *fui*, *dio*, *vio*), i dels paroxítons en *-oo* (*Feijóo*, *Campóo*, seran escrits *Feijoo*, *Campoo*); també queden suprimitos tots els casos de dièresi que no siguin per a indicar pronunciació efectiva de la *u* (com *pingüe*, *pingüino*), de manera que seran simplificades les grafies de *dioso*, *dueto*, *piada*, *puar*, i altres afins; semblantment són regulats els casos de diftong i hiatus provocats pel contacte entre *i* o *u* i una altra vocal, ensems que la combinació *ui* tindrà unes regles d'accentuació més d'acord amb les generals de l'idioma. Hi ha, escampades en l'articulat general, una sèrie de disposicions que afecten el diccionari i la gramàtica acadèmics modificant-ne el text, sia per a adaptarlo a les noves normes, sia per a donar-li una major precisió o per a fer més còmoda la consulta del lector. En general, la reforma de l'Acadèmia reflecteix un criteri natural, d'anar donant a l'ortografia, dintre el que té de convencional, un veritable sistema de principis, i, bé que encara no ho ha aconseguit — sabut és que l'Acadèmia es mou lentament —, es troba en el bon camí; això explica que, en les normes, predominin els detalls casuístics i els aspectes sense gaire importància damunt la visió de conjunt i els acords transcendents. No obstant, són importants l'acceptació de formes diftongades (*periodo*) i la simplificació de *ps* (*sicologia*); especialment la darrera trigarà a ésser universalment admesa. Sembla que l'Acadèmia es resigni o desitgi precisament un retard en la seva adopció, perquè considera correctes les dues solucions, la tradi-

1. REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, *Nuevas normas de prosodia y ortografía*. Madrid 1952, 134 pàgs. Les normes pròpiament dites van seguides de l'informe justificatiu; encara que ací tota l'Acadèmia l'ha fet seu, aquest informe havia estat publicat gairebé textualment per Julio Casares al "Boletín de la Real Academia Española", XXXI (1951) i XXXII (1952); diferència les dues versions el caràcter de projecte de l'escrit del senyor Casares, i el to ja definitiu del dictamen aprovat.